

Megjelenik a lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetni minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért közzétételnek; folytonos hirdetésekért illő pót elengedtetik. Mindenik hirdetésre 30 ujkr bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: n. m. előfizetés, hirdetések, reklamatok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központi Könyvtárban, STEIN könyvkereskedésében.

ÉSZREVÉTELEK A TAGOSÍTÁSRÓL és az e körüli törvényes eljárásról.

A tagosítás hasznairól újabbakat írni alig lehet szükséges már, midőn annyi érdekes munka, közel és távoli példa azt elgondolhat bebizonyíthatja. De mivel minden új dolognak vannak ellenségei, s árnyékoldalai, melyeket amazok kiemelni szeretnek: helyes és szükséges, hogy a gondos gazda nemcsak a tagosítás előnyeiről értesüljön, hanem az ellenvetéseket, és árnyékoldaltokat is fontolóra vegye, hogy az ellenvetések alaposasága, vagy alaptalansága felett ítélhessen, a nehézségeket az előnyökkel mérlegbe vehesse, és a valóságos akadályok elhárításáról gondolkodhassék.

Az író tolla munkásságának, hazánk érdekében, a jelen körülmények közt alig adhat hasznosabb irányt, mintha gondos gazdáink e tárgyban való fontoltságait segíteni, és elhárításáiknak biztos támaszt nyújtani törekedik.

Legtöbb ellene van a tagosításnak azok között, a kik a birtok elkülönítése által az ugar-legelő egész vagy részbeni megszüntetésével a közös legeltetést látják megszüntetve. De kik ezen gazdák? olyanok, kiknek vagy semmi gazdaságok nincsen, vagy marhatartásokhoz képest igen is csekély. A mult időkben az adót már hátként is fizették az adózók, és a marhák számának szaporodása a községet is szaporította, nem lehetett tehát csodálni, ha a kormány arra törekedett, hogy az adózók jól roszul csak hogy számszerint minél több marhát tartsanak. De jelenleg többé nem a marha száma, hanem a föld és pedig minden föld jövedelméhez képest adóztatik, s ha régebben a kormány arra nézett, hogy az akkor adózó nép minél több marhát tartasson, most éppen az adóképeség tekintetéből arra szükség figyelmeztetni, hogy mindenki földjét minél jobban jövedelmeztesse.

A mezői gazdaság s következőleg az adóképeség emelkedésének főbb akadályai a kényszerített ugar-legelő, mely a gazdának nem engedi, hogy földjét maga és úgy, a mint célszerűnek látja használhassa. És itt látjuk alapját a kormány azon bölcs rendelkezésének, mely szerint az urbéri patens 38-ik §-sa nyomán helytartósági rendelet által megengedett minden földbirtokosnak, hogy az ugarok közt fekvő földet magán használat alá vehesse, azokról a legelőt eltöltse, és a politikai tisztviselőség őt ilyen birtokba kizáró használatában megvédeni tartozzék. És biztosan reméljük, hogy a magas kormány, —minthogy a leggondosabb felügyelet mellett is az ugar-földek közt fekvő birtokot a szomszédban legelő marháktól őrizni, egy oly feladat, mely a tulajdonosnak ugyan sok költségbe kerülhet, de az érintett birtok teljes használatát alig biztosíthatja, — az ugar-legelő szabályozását is elő fogja segíteni, hogy az adózó birtokos elszórt birtokait ha nem is úgy, a mint célszerűnek tartja, legalább adóztatási irányában használhassa. Ha más birtokában ott is, hol a birtok nem tagosított, szabad legeltetés nem létezik: megszűnik a köz ugar-legelő megszüntetése a tagosítás akadályává lenni. Azok pedig, a kik a birtokarányban való közös ugar-legelőt birtokukban fentartani kívánják, legcélszerűbben a tagosítás alkalmával eszközölhetik, hogy birtokuk kiszakasztása ezen kívánságuknak megfelelőleg intéztessék el.

A fölmérés és kiszakasztásra szükséges kiadások, úgy a kézhez vett új birtok rendezésének költségei némely birtokos előtt olyan nehézségek, melyek a tagosítástól elrettentik.

Ezen ellenvetés a kisebb birtokú földmivelőket aligha érdekelheti. A csekély birtok a költség csekély részét is hordja, a volt urbéres a kézi munka segítségével kivül semmit.

Továbbá: a kisebb birtokok célszerűbb gazdaságra való beállítása eleintén inkább szorgalmatos munkát, mint sok költséget kíván.

De a tagosítás költségei nagyobb mértékben háromlanak a volt földesurakra, kikre a magokén felül a volt urbéresek földi fölmérésének terüje is háromlik. És erre nézve a tagosítás legnagyobb barátja is, ha gondos gazda, számot kell hogy magával vessen, vajjon a fölmérés és kiosztás arányilag nagy költségeit a tagosítás remélhető hasznai kipótólják-e? De számítása mellett arra is figyelemmel legyen, hogy birtokának tagosítás által értékét nevelni addig míg erre ideje van, el ne mulassa.

Fontolja meg, hogy még csak jövő június 30-dikáig van ideje ez iránti követelésével föllépni, igyekezze tehát ezen rövid időt úgy használni, nehogy az alkalmat, mely által maga s maradékai számára egy újabb gazdasági jövőt biztosíthatna, elszalasztassa.

Hogy továbbá egy nagyobb gazdaságunk célszerű elintézésére nagy költségekkel van összekötve, az tagadhatatlan. De a kinek módja van, szükséges ismeretei, s tapasztalása, ettől ne irtózzék, mert bőven kifizeti magát. De ezek hiányával se irtózzék a tagosítástól, mert mindenek előtt most az ideje az által utat nyitni egy helyes gazdálkodásra, ha mindjárt most be se állíthatja. És addig is rosszabbul nem fog állani, mint előbb, mert példák bizonyítják, hogy a legelők becslésének emelkedésével egy commassált 50 holdas birtok legelőnek való bérbeadása több és biztosabb jövedelmet ad, mint ugyanennyi birtok szorgalmatos művelése.

Legnagyobb akadályai a tagosításnak, ha ennek elintézésével az illető birtokosok előre biztosítva nincsenek, hogy azon földekért, melyeket másoknak átbocsátanak, illően fognak kárpótoltatni. Miként is tehetné egy gondos és számító gazda, hogy jó művelés alatt levő szép fekvésű földjeiről a tagosítás érdekében lemondjon, mikor szembevető kárával ezekért rosz földeket kaphat. E miatt a kétharmadot bírónak a tagosításba beleegyezése gyakran ki nem eszközölhető, sőt sokszor módja sincs a közbirtokosokat az e tárgy körüli értekezésre összehívni, ugyanazért a kétharmad részt bírónak beleegyezését bemutatni legtöbbször lehetetlené válik.

Ez nevezetes, s valóban figyelmet érdemlő nehézség, de nem olyan, melyet az urbéri patens és utasítás helyes felfogásával elhárítani ne lehetne.

Az urbéri patens 59. §-sa tisztán meghatározza ugyan, hogy a kényszerített tagosításnak, mely végre a keresvény (Klage) benyújtatik, csak akkor lehet helyet adni, ha az azt követelő a határ kiterjedésének legalább kétharmadát bírják, és ennek nyomán az utasítás 158-dik §-sa azt rendeli, hogy minden ily keresvényhez a járási hivatal abeli bizonyítványa melléklendő, hogy a tagosítás az érdekelték öz-

szes száma által kéreltik, vagy ha azoknak földbirtoka, kik a birtok szabályozást kívánják, a határterületének legalább is kétharmadát teszi. De az utasítás ugyanezen §-ának második szakaszában tisztán áll, hogy „ha ezen bizonyítvány egyes esetekben föl nem mutattathatik, úgy a kétharmad rész birtok iránt megállapított föltétellel az urbéri törvényszék előtt más hitelt érdemlő módon is bebizonyíthatatik.”

Az utasítás 161-dik §-sa utolsó szakaszának szavai szerint „azon esetben, ha a tagosítás eszközölésére jogosított határok területének legalább is kétharmadát tevő birtok bebizonyítása szükségessé válik, erre nézve az urbéri törvényszék által a körülményekhez alkalmazott eljárás követhető, ezen segéd adatok beérkezéig pedig a tárgyalás felfüggesztendő.”

Mind a patens, mind az utasításon általánosan elvonuló vezérely szerint, az urbéri törvényszékek kötelesek minden előforduló tárgyakat mindenek előtt egyeztetés, és a felek kibékítése után elintézni.

Ezen elvekből kiindulva, kétséget nem szenved, hogy a tagosítani kívánó nemcsak a kényszerített tagosítás megkezdésére kiszabott keresvényt (Klage) kezdheti el keresését, hanem oly kérelemmel (Bittgesuch) is járulhat az urbéri törvényszékhez, melyben azt a tagosítani kívánt határt bírók közt egyezkedés eszközölésére szólítja fel.

Ezen törvényeken alapul egyszersmind azon eljárás módja is, mely egyezkedés után a kétharmadot bírók tulajdonosainak a tagosításban beleegyezését azon aggodalom megszüntetésével eszközölheti, hogy a birtokos ezen beleegyezést nyilváníthatja a nélkül, hogy a részére kiszakasztandó birtok helyisége és minősége iránt bizonytalanságban maradjon. A főnebbi körülmények közt tehát birtokuk tagosítását előmozdítani kívánók nézetem szerint legcélszerűbb és törvényen alapuló eljárásuk az lehet, hogy az első folyamodási urbéri törvényszékhez kérelemmel folyamodjanak, melyben megemlítve, hogy a szabályozni kívánt határ kétharmadát bírók tulajdonosoknak megegyezését bemutatni nem képesek, mivel utjok nincs a birtokos társakat összegyűjteni, és az erre szükséges nyilatkozatra birni, kéri az illető urbéri törvényszéket, hogy minden szükséges adatok előre megszerzése után a helyszínen próbálja el az illetőknek a tagosításba beleegyezését.

Az urbéri törvényszékektől méltán remélhetni, hogy ily kérelmet, melyben feladatuknak oly fontos ága, a tagosítás iránti egyezkedés keresésvitelére szólíttatnak fel, méltán készséssel fogadjanak.

Ugyanazért remélhetni, hogy kebelökből egy bizottmányt ki is fognak nevezni, mely az alább megemlített hivatalos úton megszerzendő szükséges adatokkal a helyszínerre kimenvén, azon fog törekedni, hogy vagy a határ minden birtokosainak megegyezését kieszközölje, vagy legalább a két harmadot bírónak oly megegyezését hozza létre, mely méltányos és a törvény előtt megállható legyen.

De tudjuk az urbéri törvényszékek fontos teendőit, miszerint munkával annyira lehetnek elhalmozva, hogy azon rövid idő miatt, melyet az urbéri patens a tagosítás megindítására határozott, elhalmoztatván tagosítási kérelmekkel is, mindenikére a maga kebeléből bizottmányt a helyszínerre nem fog nevezhetni.

A tagosítás oly szükséges hazánk gazdasági viszonyainak újból alakítására, hogy

e körül az igazgatás minden organumai kezelt kell hogy egymásnak nyújtsanak. Erélyes közremunkálását reméljük tehát, sőt volt is alkalmunk tapasztalni a politikai járás-hivataloknak, és midőn ezek az urbéri patensben a tagosítás körül oly fontos eljárásokra vannak a Felsőség által megbízva, nem kételkedünk, hogy ha az urbéri törvényszék a hozzá beadott kérelem alapján ily egyeztetés körüli eljárásra, más hivatalos elfoglaltságai miatt, az illető járáshivatalat fogja felszólítani, az szintugy minden elkövetend a felek kiegyeztetésére.

Sőt az utasítás 164-dik §-ának hasonlatosságán, mivel az urbéri főtörvényszék fel van jogosítva azon esetben, ha valamely járási-hivatal egyéb ügyekkel el van halmozva, s a fél, mely az urbéri rendbeszedés költségeit viselni köteles, azt kívánja, valamely helység rendezésére eszközölésére egy másik urbéri törvényszék tagjai közül delegálni: nem látjuk a feleket elrekesztve, hogy ily esetben az egyezkedés eszközölése végett hasonló delegatióért az urbéri főtörvényszékhez ne folyamodhassanak.

A szükséges adatok, melyeken egy ily egyezkedést elpróbálni és alapítani lehet, a következők: 1) a helység birtokosai, melyet a községi olöljáróságnál megtalálhatók. 2) a helységnek a catastralis mérnök által készített térképe, ezeket az illető catastralis biztosságtól kell kikérni. 3) az egyes földek classificatiojáról szóló catastralis munka.

Ezen adatokat az urbéri törvényszék hivatalánál fogva megszerezvén, mind a helység volt kiváltságos közbirtokosainak, mind a volt urbéres osztályának, (kik számára a határozat az utasítás 159-dik §-sa szerint a falusi előjáró által kézbesítetik) egy törvényes napot tűz ki, melyben a bizottmány azon helységben megjelenik az egyeztetés eszközölése végett.

És itt a maga közremunkálása mellett egy a közbirtokosság és volt urbéresek képviselőiből összealkotandó bizottmány útján elpróbálja a határnak általános szabályozási tervét (general Situations-Plan) tervét megkészíteni, melyszerint a volt urbéres osztály szintugy, mint az egyes földesurak tájékozhatassák magukat, hogy a határ helyes gazdasági elvek szerint egy-egy tag, vagy ha így nem lehet, hány tag szerint szabályozandó, mely tájon vagy tájakon lesz a volt urbéresek illetősége kiszakasztva, s mely tájakon az egyes földesuraké.

Ily módon az urbéri bizottmány elpróbálja az egyeztetést. Mely körül két eset jöhet elő: vagy egy feltétlen bizalom nyilvánul az urbéri törvényszék felé, mely kereszttől viendő tagosítás helyes volta iránt, oly módon, hogy a legáltalánosabban mindnyájan, vagy a kétharmadot bírók beleegyeznek a tagosításba, illetőségeik mikénti kiszakasztása iránt magokat előre tájékozni se kívánják, hanem minden esetre a tagosítást megtörténni ohajtván, annak egész gyakorlati oldala körül kívánataikat a későbbi tárgyalásokra, s ezeknek ítéletesen elhatározására tartják fenn.

Ha ily általánossággal mindnyájan beleegyeznek, erről egységessé készül, mely az urbéri főtörvényszékhez tudás végett beküldetik, és az utasítás 164-dik és következő §-sai szerint a fölmérés és további tárgyalások elkezddőnek. De ítélet fog dönteni minden további kérdés felett, a mi iránt utóbb ki nem fognak egyezkedni.

Ha pedig ily általánossággal csak is a kétharmadot bírók egyeznek belé a tagosi-

tásba: az urbéri törvényszék ítéletesen határozand a tagosítás megengedhetősége iránt, és ha ez jogerejűvé váland, azaz: vagy a felek rajta megnyugosznak, vagy az urbéri törvényszék is felhívás mellett megítéli a tagosítás megengedését, kezdődnek meg a 164-dik s következő §§-ok szerint a további tárgyalások és felmérés.

Azonban a gondos gazda, ki u tagosítással együtt járó terheket és birtokváltásokat megfontolja, nagyon sok esetben nem fog ily általánossággá beleegyezni, hanem igenis beleegyezik akkor, ha a szabályozási tervből (general Situations-Plan) látja, hogy a tagosítás nem megrövidítésével, hanem igazságosan intéztetik el. Ezért látjuk mi szükségesnek, hogy az urbéri törvényszék által kibocsátandó bizottmány igyekezzék már az egyezkedés elprobálásakor az általános szabályozási tervet elkészíteni, s meg ne álljon, ha kiszárlásokor az e nélküli beleegyezést meg nem nyerheti.

Nagyon kevés gazda lesz az országban, ki előre nem tudva, hogy fog birtoka kiszakasztatni, e tagosításba beleegyezzék. Ellenben alig lehet gazda, ki ha tudja előre, hogy szétszórta, de eddig is jól művelt birtokait hasonló és összesítve kap, inkább válassza az eddigi szétszórta mellett maradni, mint hasonló nagy tagot kapni.

Az általános szabályozási tervnek az érdekeltet elebe terjesztése és a kölcsönös felvilágosítások szerint kiegyenlítése után, ha abba az érdekeltet mindnyájan beleegyeznek; az ez iránt köteendő és az urbéri főtörvényszéknek felterjesztendő egyes-ség teendi alapját a tagosítás gyakorlati átvetelének, mely a felmérés és a 164 s következő §§-bani tárgyalások után a már elfogadott szabályozási terv alapján végre fog hajtatni.

De történhetik azon eset is, hogy a szabályozási tervbe csak a kétharmadrészt bírók egyeznek belé, oly módon, hogy ők a tagosítást csak is azon esetben kívánják, ha az az elfogadott szabályozási terv szerint vitetik végbe. Ekkor az egész tárgyalás az illető törvényszék elebe terjesztendő, mely a tervbe beleegyezett kétharmadnak szintugy mint az azt ellenzőknek okait fontolóra veszi, és a tagosítás megengedhetősége iránti ítéletében legelőbb is az iránt fog határozni, helyes-e, igazságos-e a kétharmadot bírók által elfogadott terv, és nincsenek-e méltatlanul terhelve azok, kik azt elfogadni nem akarják, s ha ezt látja, a tagosítás megengedhetőségét kimondja, melynek jogerejűvé válása után kezdődnek a további tárgyalások és munkálatok, oly módon, hogy a megítelt szabályozási terv teendi a tagosítás keresztülvitelének alapját — ugy mindazáltal, hogy annak alkalmazása iránt senki méltó igényeinek előterjesztésétől azután se lesz elrekesztve.

Ha pedig ezen tervet az urbéri törvényszék ítéletében elvetette, ismét visszautasítja a bizottmányt az egyezkedés létrehozatalára, s e végre egy oly szabályozási terv készítésére, mely minden méltó igényeket kielégítvén, a tagosítás keresztülvitelét lehetővé tegye.

Nagy aggodalmat okoz a tagosítások körül a földek osztályozása. Az utasítás 168. §-sa e végre a megigazitott adószorozati becsüket (rectificirte Catastral Schätzungen) határozza felvételné. De jól tudjuk, hogy ezek még az országban sehol sincsenek rectificálva, mert még az individualis reclamatiók, melyeknek ez feladata, meg nem indultak. Annál fogva reméljük az urbéri törvényszékektől, hogy minden oly községekre nézve, melyekben a tagosítás keresztülvitele iránt az egység megtörtént, a pénzügyi igazgatóság után kieszakozlandi, hogy a catastralis classificatio iránti individualis reclamatiók ezekben kezdessenek meg, s a rectificatio itten mások előtt történjék meg. Azonban a hol ez késnék, vagy a hol az érdekeltet helyesebbnek látnak, nincsenek elrekesztve attól, hogy a classificatio s a különböző classisú szántók és kaszálók egymás közli becsarányának

meghatározása végett a 168-dik utolsó szakasza szerint becsüket választanak, kik egyenlő számban a földesurak és volt urbéreskek által lesznek választandók. Ezen módot látjuk több eddig történt tagosítási egyezkedésekben követelni.

Ha pedig ily választást önként az érdekeltet tenni nem akarna, s a catastralis rectificatio mégis késnék: akkor az urbéri törvényszék által nevezethetnek ki a becsüsök. Nevezetes akadály a tagosítási egyezkedéseknek s következőleg a tagosításnak az is, hogy a birtokosok a határfelosztásba nem tudnak megegyezni azért, hogy némelyek meg nem elégedve azon haszonnal, melyet az együttlévő birtok könnyebb és célszerűbb használata biztosít, mások károsodásával még jobb földet is akarnak magoknak szerezni.

Sajnos tapasztalás hazánkban, hogy igen sokan a jót és hasznost magoktól eltasztják, csak azért, mert más talán többet nyerhetne azáltal. Az irigység még senki jóllétét nem nevelte: ellenben legbiztosabb előmozdítója jólétünknek, ha magunk hasznát mások hasznával együtt kívánjuk eszközölni.

Ez bizonyosan mindentől helyeselt, de fájdalom, tettelesen kevéstől követelt elv. Szükséges tehát ezen akadály elhárítására az igazság szabályait, a legfelsőbb urbéri pátens és kibocsátott törvényekre támaszkodva, egy oly eljárást követni, mely biztosan a kívánt célra vezethet.

Egy törvényesen eszközölnő tagosítás elintézésében fölve, hogy minden birtokos a tagosítás alá bocsátott földiért, mind kiterjedés, mind minőség szerint hasonló földeket kapjon. De mivel hazánkban az egyes határreszekben találta különbségek, egy a magán birtokrészeknek különböző értéke lehetlenné teszi, a birtok nagy darabokban való kiszakasztását ezen feltételnek teljesen megfelelőleg eszközölni: az urbéri pátens 61-dik és az utasítás 168-dik §§-ai rendelték, hogy ilyen körülmények közt a föld minősége és kiterjedése közötti méltányos kiegyenlítés aképp eszközöltesse, hogy a kiterjedésbeni hiány a minőség által és megfordítva teljesen pótolassék. Ezen törvények nézetem szerint a föld földsuri birtokra is éppen egy alkalmazhatók mint az urbérire, és mint-hogy a nagyobb birtoknál a tagosítás nagyobb szükség, ajánlható volna, hogy ott, a hol a volt urbéreskek és azok, kiknek birtoka egy urbéreségnél nem nagyobb, az ilyen kiegyenlítést nem ohajtanák, ezekenek ha a minőségben a tagosítás eszközése tekintetéből kedvezni kellene is, ezért az előbbi birtokuk mennyiségéből semmi el ne vonassék, hanem az teljesen adassék ki.

Bizonyos továbbá, hogy az egyes birtokosok commoditására és kívánataira, a mennyiben ezek másokéval egybe nem ülköznek, a tagosításban tekintettel kell lenni. De imé itt erednek leginkább a surlódások, melyeket kiegyenliteni csak úgy lehet, ha a természetes igazság elveit követve, ezek szabályaira alapítjuk az urbéri törvényszékek elebe terjesztendő kívánatainkat.

Ha valaki oly birtokát megtartani kívánja, melynek megmarasztása mások birtokainak összesítését nem akadályoztatja, nincs ok ezt neki meg nem hagyni.

Ha ugyan egy határreszre többen vágyódnának, előnye annak lehet, a ki nagyobb értékű földeket bocsátott tagosítás alá. Ha az utasítás 168-dik §-ában megállított kulcs szerint szinte egyforma a veteledők birtokainak értéke, a több birtokosok commoditása az egyesek előtt érdemel figyelmet. És ha így se lehet különbséget tenni, a sorsvonásnak kell döntenet. Oly igazságon alapuló elvek ezek, melyeken mindenki károsodástól nem tartva, megnyughatik, és a melyekről biztosan remélhetjük, hogy az illető urbéri törvényszékek előtt is helybenhagyást fognak nyerni.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Bukarest. — Nov. 1858. A mióta Kiamy bey meghozta ide a szervezeti hatáshatár, és Ba-leanu, Joan Manu, és Joan Al. Filipescu átvették az ideiglenes kajmakaniát, azóta telve van a felhivatalos lap — Annoncetorul Gazeta semi official — a nemzet különböző osztályaihoz, a pap-sághoz és katonasághoz intézett felhívásokkal és új hivatalnokok kinevezéseivel. Rend, béke, szeretet fenntartása, eselszövények meggátálása, a roman névnek a világ előtt hi birtok tartása, az fő tartalma mindenki felhívásnak. Nevezetes azon rendelet tartalma is, mely szorosan tiltja a magánosok házainál üssze gyűléseket, az ottani debattirozásokat. Kisse furcsán jöhet némelyeknek, hogy a jó török dohány és kávé mellett ezeken a sáros unalmas özi estéken még saját házaikban meghitt barátjaikkal is ne politizálhassanak. Legalább a Romanul ezt sehogy se tudta úgy látszik megfogni, s azért föl is szólalt ellene, s a rendeletet ön belátása szerint megexpi-cálgatta. A felhivatalos lap azonban nem maradt adós neki, hanem rögtön visszafelt ilyen formán: „Ha a magánosok, családok házainál a bármily nagy számmal gyűlésezés — mint a Romanul szeretné — megengedtetnék, s azokban szabadon vitatkozhatnának, politizálhatnának, oly tekintélyt hagynának képződni, mely nem késnék a törvényes hatalommal küzdésre lépni, mikor a végeredmény okvetetlen anarchia lenne. A családi tűzhely politikai küzdterrre, s complo-tok menhelyévé válnék, melylyel szemben a kormány le lenne fegyverkezelve. — A Romanul ezt olvasván jónak látta a sajtószabadságot magasztalni, állitván, hogy ha ő föl nem szólal, sokan nem értik a rendeletet, de most már mindenki tisztában van vele, s tudja mihez tartsa magát. Általában dicséletes a roman lapok mostani merséklete, a tavalyi hanghoz mérve, hát még a kajmakania ily erőlyes fölépése, mely szilárdul lép fel mindenütt a hol csak szükséges. Így pl. még a kenyérsütők és mészárosok ellen is, kik nála nélkül börtönléni kényszerítették volna még azokat is, kik másként nem válogatnának sokat a meg-eheleőkben.

Megjelent már, s elis küldetett a főspányok hoz — kirmutor — a választásokat szabályozó rendelet is. A Nationalul erre is teszen egy néhány megjegyzést, melyeket neki is alkalmasint megmagyaráznak. Pénz szüke oly nagy itt, milyenre régóta nem emlékeznek, kereskedés üzlet rettenetes pangásban vannak. A hirtelen leomlott hó-ra feneketlen sár, átkozott rossz felfakadt ország-utak; ki fával jó levele el nem látta magát, majd fizeti őlt keserves nyolcz kilencz galbinnal. Na hanem ez itt még nem olyan nagy újsg. — Moldovából mint jó hírt írják, hogy a Steava Du-neri — Duna csillaga — a kajmakania engedelmevel Jászvásárba haza költözött, s első száma már meg is jelent, melyet egyik itteni lap után is fog nyomtatni mint szebb jövő előhírnöket. Különös, hogy az ember mást magánál mindig boldogabbnak tart. Vajon igaz-e ez a nemzetekre és országokra nézve? Én legalább úgy tapasztalám, hogy az oláhországi a moldovánt, s ez amatt tarja sokkal de sokkal boldogabbnak. — Erre szeretném, ha a t. sz. urtól hallanék feleletet, de vajon mikor látjuk egymást.

Kézdi-Vasárhely, nov. 3-kán. — A jelen idő szerint az anyagi érdekek léptek előtérbe mindenfelé, s jelszónak látszik: „biztosítsuk anyagi állásunkat, hogy annál inkább biztosíthassuk ezáltal szellemi kifejlődésünket.“ Anyai csalhatlan marad, hogy ez utolsó csak az első által kivihető. Hol a nép szegény az anyagiakban, nem haladhat elő a szellemiekben. Mert a vagyoni állás ad útát módot, ez ad eszközt szellemi életünk kifejlésére, kivált a nagy városoktól s a mivel világtól oly messze eső vidéken, mint a minő a miénk, ha még hozzá teszem azt, hogy olvasó körök, kaszinók és könyvtárak nem léte miatt, ezen szép cél felé több ember egy-dül csak önmagára támaszkodhatik. Innen ki-magyarázható az, hogy a hírlapok is a szelle-mi haladás és kifejlődés ezen hathatós eszközei oly kevés példányban mutatkozhatnak vidékünkön, hogy az ember elszomorodik a részvét-lenség miatt.

Vagyoni biztos állásunkat pedig, hol oly kevés a közlekedés, kicsiny a forgalom, egye-dül és kereken főleg a gazdaszalt fölvirágzásá-tól lehet és kell várnunk. Az pedig csak úgy virágozhatik fel, ha nem maradunk örökre a „rég“ mellett, hanem a mit tapasztalás, észlel és találmány e téren hasznost felmutatott, leg-ottant sietünk életbe léptetni. Mi van pedig a mi üdvösebben folyhatna be a gazdaság jobb kar-ba hozására, mint az észlelyes gazdák által általán jónak és szükségesnek elismert tag si-tás? De nem ereszkedne ennek fejtegetésébe, hiszen azt nálamnál avatottabb tollak elég vi-lágosan fejtegették már több éveken át, s mégis sok vidékre nézve kiáltó szó maradt a pusztá-ban. Elhangzott eredmény nélkül. Elismerik mindenütt szükségességét, hasznos voltát, elő-nyeit a más gazdaszalt felett; de a kivétel ki-tzólagos nehézségeitől visszariadnak. Ennek tulajdonítom azt, hogy vidékünkön, hol az köny-nyebben kivihető tán mint országunk bármelyik részében, alig van egy-két helység, mely

ezen kényesnek látszó kérdést szerencsésen meg-oldotta. Hol feneklik az oka, hogy ezen arra igen alkalmas vidéken oly lassan halad, vagy éppen nem halad a tagosítás? Minő szírtén szenved hajótörést ezen udvös eszme? Még most nem felelhetek rá; de viszonyainkkal bővebben megismerkedve szent kötelességemnek tartan-dom világ elé bocsátani, ha ön szíves lesz szer-kesztő ur tért engedni. *)

A mi ezen évi termésről, azt különösen a búzára nézve még közepesnek se mondhatjuk vidékünkön, mert a miről öreg tapasztalt gaz-dák se emlékeznek, a rogya érte volt vetés-inket annyira, hogy kalangyája a tiszta búzá-nak alig egy vékát, sőt helyen-helyen annyit se ereszt, s az is annyira gyenge, hogy köbél 1 ft 30 krral alább kél el mint a tavaszi termés. A mi a többi termésről, azt elég sikerül-nek mondhatni. Az idej őszi vetés a hosszasan tartó szárazság daczára türethető sikerrel volt bevégezve, mindamellett, hogy éppen akkor 10—12 foknyi hideget hoz a ojtózi szél s téli kemény fagygyal borítá el vidékünkét.

Ojtózi.

*) Igen észszerű lesz az. Szerk.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

— Kormányzó herceg é magassága, ma-gas hercegnőjével együtt, Bécsből hazatérve Szebenbe megérkezett e hó 5-kén.

— Még egy pár szót a kereskedelmi vasár-napi iskoláról. Folyó hó 5-kén történt e szép haladásnak indult, a r e a l i s k o l á k hiányá-ban oly nélkülözhetetlen szükséges intézet ré-széről a növendékek érdemszerinti osztályzatá-nak felolvasása, az erkölcsös magaviseleiben s tanulásban egyiránt legjelesebb tanulóknak szokások megjutalmazása s azzal az iskolai év-nek ünnepélyes bekezdése. Ily alkalmakkal velejáró dolog a felindulás; de akkora s oly jó irányu mint ez ünnepélyen, a ritkább esetek közé tartozik. Tanulók, tanárok s vendégek mindnyájan csupa szív s érzéssé lőnek ez iskola derék igazgatójának t. cz. Ákonez János urnak lelke lelkéből eredi szavaira. Velő intésekkel kötötte szívökre a növendékeknek az ismeretek utáni törekvést, s főleg az erkölcsös jó ma-gaviseletet, forró köszönetet mondott a társulat nevében a tanároknak ernyedetlen buzgalom-kért, s továbbra is hasonló szíves fáradozása kért fel, hivatkozván a nemesebb lelkék ál-do-zatkész érzelmére egy jobb jövő előkészítésé-ben; köszönetet fejezte ki végre a vendégek iránt is szíves részvétöktől s megjelenésöktől, melylyel mind a próbátétel, mind ez év-befeje-ző ünnepélyt szerencsételtették. Áldja meg az Isten az intézetek ily lelkes vezetőit! Kirjuk buz-dításul a jutalmat kapott ifjak neveit is. Egy vagy két hasznos könyvet kaptak: az I. osztály-ból: Rébai Károly és Kovásznai Sándor, a II. osztályból: Fatter Péter és Meskó Lukács, a III-ból: Gedeon János, Persian Antal és Gál Odón, a IV.-ből: Gámenezi János.

— Házi zenekarra keltett nov. 21-kén Ferenczi Izabella k. a. hangkelt gyönyörű al hangját. Szép énekére a viharos taps szün-ni nem akart. Utána Sch. ur művészi zongor-ázott, kihívásban részesült. Az élvezetes elő-adást D. F. ur zárta be: Poé hollóját, Szász Ká-roly klasszikus fordításában szavaltta, igen szép sikerrel. Ugyanott dec. 5-dikén, a viharos idő daczára is népes társaság gyűlt össze. A kö-zönséget Br. E. k. a. lép meg kelles hangjá-val. Azt a nápdalt sok érzéssel énekelte. Hangja annyira a lélekhez beszélt, hogy tapsvihár kö-zött ismételve kelle hallatnia; b. B. K. ur zong-orázott, nagy könnyűséggel, nagy gyakorlot-tással, végeztével kitapsolatott. A szép remé-nyű fiatal Sz. hegedült. G. S. ur műgonddal sza-valta a „szegény asszony könyvét“, Vörösmar-tytól.

— A közönség előtt eléggé ismeretes azon fényes előhaladás, melyet a fényképészetben Veress Ferencz hazánkia kitüntett. Legkö-zelebről azonban egy egészen új előhaladás-nak adta e téren feltűnő jelét, és ez a vászon-fényképek előállításában áll. Vászonfényképei domborubb alaknak, és sokkal finomabbak a pa-pirosan előállítottaknál, állandóságuk örökös, ha csak rohadásnak kitéve nincsenek. — Az ily ké-pék előállítása az előbb említettekétől abban különbözik, hogy minden leülés után csak egy kép állítható elő, mivel az üvegről vászonra ta-padó kép elannyira oda edződik, hogy a másod-ik levétel már lehetlenné válik. — Az ily vá-szonra tett fényképeket tisztítás esetére, még megmosni is lehet; s ezen nevezetes előnyök által méltán igényelheti a közönség figyelmét.

— Egy igen érdekes munkára hívjuk fel ol-vasóink becses figyelmét, Kövári L. „Erdély történelme“ című nagy munkájára, melynek első kötet a sajtót elhagyta, s melynek tüzetes ismertetéséről már gondoskodtunk. — Városunkban mutat Letzter fényképész és aquarell festő. Kiállított fényképei figyelm-et vonnak magokra. Értésülésünk szerint még ne-hány hetet mutat köztünk, minthogy vállalta itt illő helendőségnek örül.

bert Franciaország iránt; az angol mindenütt nagyra teszi országának becsületét; Montalembert Franciaország becsületét méltatlanul arcuul csapta, igen „méltatlanul arcuul csapta,” ismét különös nyomatékkal. Franciaország intézményei sokkal jobb mint Angliáé, s Franciaországnak szabad kormány van. Anglia két század óta megalapította a maga dinastiáját, Franciaországban csak most kell azt megalapítani. S ha meggondoljuk, hogy az angol parlament III. Vilmos alatt kivételen törvényeket alkotott s 1668—1711-ig fontartott: ugy másképp el kell ismerni, hogy még soha se volt az egész világon egy ily fiatal dynastia oly szabadelvű, mint Franciaország jelenlegi dynastiája. Montalembert gróf előzményei iránt némi igazságos elismerést fejez ki; de kimutatja, hogy ő, ki 1835-ben a pair-kamrában oly nagszerű polemikát vívott a sajtó kihágásai ellen, föltötte következtetlen ember.

Fél egy táján Berryer emelt szót. Azon nyilatkozattal kezdő, hogy bizonyára senki se lenne alkalmasabb és képebb ezen védelmet vinni, mint maga gr. Montalembert; ő azonban, hogy minden élességet és sértőt kikerüljön, elhatározza, őt (Berryert) és Dufauret bízn meg a védelemmel. Legelőbb arról szól védő, hogy a vádló mindig csak a czikk egész magatartását, s nem egyes vádolt helyeket vesz szemügyre, s ha ő, Berryer, ezen álláspontot lép, ugy Montalembert ellen semmi terhelést se hozhatunk föl. Mi tünik ki az egész czikkből? Öszinte és leplezetlen tisztelet Anglia és intézményei iránt, mely annál élénkebben fejező ki magát, mint-hogy Montalembert a legnagyobbszóru parlamenti tárgyalások egyikének benyomása alatt irt, a milyen általában egy oly nagy országban mint Anglia, előfordulhat. Annak a mit látott és hallott, annál inkább el kelle őt ragadnia, miután ő, Montalembert maga, legszebb éveit s legnemesebb erőit a politikai és vallási szabadságért vívott parlamenti harcoknak szentelte s ezért annál fájalmasabban esett neki annak nélkülözése. Ő nem tett támadást a francia kormány ellen; az angol intézmények dicsérése nem teszik őt Franciaország rossz polgárává. S ha azt mondá, hogy Franciaországban nem létezik szabadság, ez nem vétség, hanem tény.

Az elnök itt azon megjegyzéssel szakítja félbe, hogy a védelem ugyan mindenesetre szabad, de Berryernek nem szabad a törvények ellen vétenie, neki, ki már 1811-ben esküdött tiszteletet a törvényeknek.

Igazán, folytatá Berryer, vajjon jól hallok-e? a törvényeket támadom meg, ha azt mondom, hogy a szabadság ezen országban nem létezik? Én nem támadom meg a törvényeket, legfőbb magat az országot, mely a szabadságot a törvények által magától eltaszította.

Berryer erre állt az egyes vádpontokra. Ő semmi vétséget se talál. Az általános szavazat-jogot nem támadta meg Montalembert, ő annak egyes eredményei, és nem elve ellen támadt föl, s ha ezen eredményeket megtámadta, még azért az elvet, valamint a későbbi jobb eredményeket nem támadta meg. S miért ne lehetne ezt büntetlenül tenni, ha ugyanazon általános szavazat 1848-ban souverain nemzetgyűlést, aztán négy évi, később tíz évi elnökséget s végre a császárságot teremtette! De ha fölteszük is, és a védelemnek élve, hogy a kormány tekintélyét és annak alapját, az általános szavazat-jogot megtámadta, miként ítélheti őt el a törvényszék? Erre nézve nem létezik törvény. 1819-ben, midőn a születés jogánál fogva a charta octroyálva lön, a ki-

rály megesküdt reá és meglátá azt, tévé hozzá fölemelt kézzel s aztán rövid, jelentőségteljes szünet után, melyet maga az elnök se mert félbeszakítani, folytatta—akkor létezett ily törvény, de vajjon ki gondolta 1830. után, midőn a polgárkirály trónja foglalta el az Isten kegyelméből uralmat, hogy a korábbi törvényt alkalmazásba hozza? Vajjon ki gondolt 1848. után arra, hogy Lajos Fülöp chartájára hivatkozzék és azt a köztársaság létrejöttére alkalmazza. 1849-ben azon törvényt, melyre ma hivatkoznak, a nemzetgyűlés oltalmára alkották, a nélkül, hogy fölvehetnék, miképp az az elnökségre alkalmazható, s ma a császárság az 1848-ki republikai törvényt Montalembertre alkalmazza. A császárságnak a maga használatára minden törvénye, nem alkotott ilyet, s ezért ott, hol törvény nincs, nem lehet valakit elítélni, ki egyszerűen nem kedvelt egyéniség. Azon vétséget, miszerint Montalembert a kormány-nak szemrehányá, hogy csak antichambre-kormány, Berryer egész határozottsággal utasítja vissza. Montalembert azon férfiakról szól, kik minden kormány alatt a főnállónak bérszolgái s a süllydő hatalomtól mindig gyáván a föltü-nőhez pártolnak át; ezek töltik meg az előszobákat, Montalembert ezeket értette.

Midőn Berryer mesteri beszédét befejezte, a terem hátuljáról hangos, tartós tetszészaj tört ki. Az elnök haragra gyulad és a szokásos módon megparancsolja a fegyveres erőnek, hogy a kiabálókat hallgattassa el, mert különben kényszerítve fogja magát látni a termet kiüríteni.

Berryer harmadik óráig beszélt. Villemain hozzájárult, megszorítá kezét, mondván, hogy még soha se hallott tőle jobb beszédet.

Ezek fővonásai az érdekes tárgyalásnak.

Anglia. — Montalembert e pillanatban a legünnepelebb s legnépszerűbb férfi britt földön. „Napoleon császár trónra lépte óta, — mond a Daily News — semmi se hangolta le annyira Angolországban Franciaország iránti barátság érzését, mint ezen ékesenszólo katolikusnak elítéltetése. Ha a vádpontokat még egyszer megtekintjük, önkénytelenül egy történetke jut eszünkbe, mely az államcsiny előtt pár hónappal szájról szájra járt Párisban. Két párisi a Boulevard des Italien-on sétált, az egyik sebes kifejezéssel beszélt, s szavait folytonos tagjáratással kísérte. Egy közös ismerősükről beszéltek, s a heves beszélgetés közben egyik a következő szavakat ejté el: „De mondom önnek, ő egy gazember!” Alig mondta ezt ki, midőn egy városi rendőr galléron ragadja. „Messieurs!” monda a törvény szolgálja: önök az államfőről beszélnek; önök foglyaim.” A két ártatlannak egyenesen a börtönbe kellett sétálnia, s fennhangú beszélgetéseket lassu halál által bűnhődtek meg Cayennében.

— Corfuból novemb. 27-kén írják: „Corfu tíz képviselője tiltakozik Young azon állítása ellen, mintha Corfu és Paxos lakói a britt birodalomba kívánnák magukat kebeleztetni, kijelentvén, miszerint egyetlen kívánságuk marad a Görögországgal való egyesülés. Ezen tiltakozmány

megküldetett Bulwer gyarmatügyi miniszternek!

— London, nov. 27. A mai „Morning Herald” jelenti, a kormány sohasem erősíté meg Young ama javaslatát, miszerint a jóniai szigetekre nézve a bécsi kötmény határozataitól eltérjenek; Jónia államviszonyai nem fognak módosíttatni, Gladstone szigorun a régi szerződések határain belül fog mozogni.

— Montalembert pörében a „Times” is felszólal azon mély agyu-ganggal, mely a francziák lelkét s tán még a Napoleont is képes megrázni. E történet — ugymond — a távolból fenyegető járvány gyászhiere gyanánt futja be a világot. A pör foglalkodtatni fogja az angol közönséget; a tárgyalásokat a szárazföld szabad országaiban, Amerikában meg Ausztráliában fogják olvasni, s mindennütt mely sajnálkozást fognak gerjeszteni. A sajnálat tárgya nem Montalembert lesz, de Franciaország. Minden ember azt kérdi magától: Hogyan állhat azon ország dolga, hol ilyes történhetik és senki sem riad fel? Mintha patkányt látnánk emberi testen rágódni, a mely nem mozdul. Tetszhalál-e vagy valódi halál, nem tudjuk; de tetteles életerő nem nyilatkozik. Meglehet, gyáva ijedség hallgatása és renyhessége ez; hanem alig emlékezünk esetre, hogy valameiy nagy nemzet — még csak nem is zugolódva — ily vesztég, földre terülve maradt volna. Mielőtt érdeket érezhetnének az iránt, hogy a francziák még mivé lehetnek, azt kell gondolóra vennünk, hogy mik voltak. Montalembert a fogságba megy, s egyetlen hang sem szólal fel, hazafi vezérek nem gyülekeznek, semmi röpirat sem hoz jelentést pöréről, még a pörnép is fél szavát hallatni. De az elnyomóra szintazon félelem súlyosodik, mint az elnyomottra. Ha e bírói eljárást olvassuk, inkább összeesküvők találkozását, mint állami pört vélünk látni. A világ még nem látott szarnokságot, mely ezen alakot öltötte volna föl. A történelmet még eddig a legkorlátlanabb uralkodók sem tagadták ki soha. Az Augustus udvarán élő Livius megírhatja a Tarquinok elűztetését, s dicsőíthet a köztársaság viselt dolgait; Tacitusnak — Vespasian és Domitian uralkodása alatt — szabad volt a germánok szabad intézményeit magasztalni, s magasztalását terjesztlenie. Párisban azonban egy francia nemes nem mondhatja, hogy csak engedély mellett szól; se nem írhatja, hogy Franciaországnak egykor alkotmányos intézményei voltak, s egy szomszéd nemzetnek ily intézményeiméig vannak. Az elvek, melyek erejénél fogva Montalembert elítéltetett, azon föltevésen alapulnak,

hogy a francia kormány kényuri kormány levén, a szabadság bármennyi megemlésté egy tekintendő, mint az ő fennállása ellen intézett támadás. Továbbá, hogy a törvények oly rosszak, hogy ha csak megemlíti is az ember, legott gyűlölet s megvetésnek teszi ki. A hol ily tanok uralkodnak, az ember élete és vagyona sehogys sem lehet batorságban.

Németország. — A porosz hercegek azon becsületes nyílt programmszava, miszerint Poroszországnak erkölcsi hódításokat kell tenni Németországban, mint irják kellemtlenül hatott Bajor, Szászország és Hannoverára, s a kormányrendszernek Poroszországban történt változását aggasztó következtetésnek látják saját eddigi politikájokra nézve. A kisebb német középállamoknál, melyek az utóbbi tíz év alatt saját miniszter-elnökeiket Manteuffel ur táborából szokták vala venni, nem fognak hasonló aggodalmak hiányozni, s általában nem igen éreznek örömelragadtatást a program határozott hangja miatt.

UJ POSTA

Páris, dec. 3. A „Moniteur” jelenti „miképp Montalembert, értesülve” a császár azon szándékáról, hogy a szabot bűntetést el akarja engedni, főlebbézt jelentett. A törvényszékek tudadják méltatni azon kérdéseket, melyek a főlebbvitel alkalmából keletkeznek. A hivatalos lap erre közli a gróf tiltakozványának lényegét. Ő ugymond, a törvényes idő alatt főlebbézt, Franciaország eddigi kormányai közül egyik sem vette igénybe azon jogot, hogy egy még végérvényessé nem vált bűntetést eltöröljön; ő azok közé tartozik, a kik még hisznek a jogba egy kegyelmi tényt visszautasíthatni.

— A harci zaj még tart. A francia félhivatalos lapok hangja, ha csillapító akar is lenni, inkább a jövő félelmét veri be a békebarátok szívébe, mint hogy öszintén megnyugtani kívánná. Szemük sem áll Isten igazában: ide néznek, és oda csapnak, — úgy tesznek, mintha Ausztriát meg akarnák nyugtatni, s e végre egész nyomatékkal szólnak Napoleon császár rokonszenveről — az olasz nemzetiség iránt. Róka most a világ, bölcs a praktikában.

— Hire kezd járni, hogy az oroszok Besszarábiában éppen oly állást foglaltak volna, mint 1853-ban a keleti háború kitörése előtt, s a hadmozdulatok észrevehetők; azt is mondják, hogy a dunafejedelemségekbe nagy mennyiségű fegyver szállítottatott volna.

Felelős a szerkesztésért BERDE ARON.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(580) (1-4)
Előfizetési felhívás
a legolcsóbb ismeretterjesztő és
SZÉPIRODALMI LAPRA!
KALAUZ
Hetilap a nép jólétére, szerkeszti
KUBINYI LAJOS.

Megjelenik minden szombaton 2 íven; egyik az „ismeret-terjesztő” másik a szépirodalmi cikkeket közli.

Előfizetés a bélyeg betudással egy tít Pesten házhoz hordva vagy vidékre postán küldve egész évre 4 frt, félévre 2 frt. új pénzben.

Minthogy az új pénz még nincs annyira forgalomban, hogy mindenki abban küldhetné, azért egész évi előfizetéseket 4 **préban** egyenkint is, féléveket azonban csak kettesével küldve bérmentlenül is elfogad.

Bővebb hirdetésünk és előfizetési ívek minden könyvárusnál, és cs. kir. posta hivatalnál kaphatók.

Erdélyi t. cz. előfizetőink érdekében, Kolozsvárt, Stein János, és M.-Vásárhelyt Wítich József könyvárus uraknál lehet előfizetni. Pest, 1858. dec. 1. Magyar Mihál. Kalauz kiadója.

(579) (1-3)
Az alsó szén-utczai 4-ik számú ház nál igen finom, nagy féle tiszta sárga és nagy féle finom viola kedves ízű pityókák árultaknak, vékaja egy pforint. régi pénz — akár új pénzül számítva, — a pityókák jók, nemrozó féle és fél fagyosok mint a milyenek a piacziak, — de csak hetenként hétfőn, és csütörtökön reggeli 9 órán kezdve, déli 12 óráig, más időkben nem árultaknak.

(577) (2-4)
ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.
DÓZSA DÁNIEL VERSEI
ELSŐ KÖTETÉRE,

mely éppen most sajtó alatt van, és jánmar első hetében hagyandja el az; jelen év végéig előfizethetni posta útján, az íróhoz (Kolozvárra, sz.-egyház-utczá 487. sz.) küldendő levelekben.

Előfizetési ára egy fűzött példának 1 frt 5 kr; aranyozott diszpéldának 2 frt, új pénzben.

(575) (2-4)
Előadó photographirozó gép.
Egy kitűnő GYUTÁV különbségnélküli (Ohnebrempunct differenz) Apparatus photographiához olcsó árért eladó, 8'—6" nagyságú arczképeket lehet vele előállítani, a kamarája nagytáshoz is alkalmazható. — Értekezhetni iránta sétater-utczá 46 szám alatt Veres fényképész urnál.

(576) (2-3)
Haszonbérbe adandó koresomárlás.

A moci cs. k. járásban keblezett Magyar-Frátia helységének területén a koresomárlási jog az 1859-dik évi április 24-től, 1861-dik évi április 23-ig két évre haszonbérbe adatik. Mirenézve a moci cs. k. járáshivatal beleegyezése mellett, az 1859-dik évi januárius 3-dik napján reggeli 9 órakor a járáshivatal székhelyén Mocson árverés fog tartatni; hova a hozzá szólni kívánók, ausztriai becsü 120 forint bántapénzzel megjelenni, felhivatnak. A föltételekkel megismerkedhetni Magyar-Frátia t. Molnár Balázs urnál, vagy Mocson, a cs. kir. hivatal irodájában. — A föltételek értelmében írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak.

MOLNÁR BALÁZS,
a magyar-frátiai birtokosok képviselője.

(568) (3-5)
Haszonbérbe adandó jóság.

Méltóságos gróf Teleki János ur részéről közhírré tételik, mikint a Mezőség derekában fekvő Nagy-Sármási jóság, 1200 véka öszvetéssel, a Gyergyó és Lára nevet viselő nagy kiterjedésű két marha legelővel s más egyéb haszonvételeivel, lakó és gazdasági épületeivel együtt a jövő 1859-dik év Szent-György napjától kezdve hat egymás után következő évekig, az e tárgyban Kolozsvárt 1859. január 5-kén

délelőtti 10 órakor a tulajdonos gróf ur belső-monostorutczai házá nál tartandó törvénykülvü árverés után a többit ígérőnek, s oly vállalkozni kívánónak, ki a fennálló törvények értelmében fekvő birtokok bírására és szerzésére jogosítva van, s e mellett saját tehermentes fekvő birtoka lekötése által legalább az évi haszonbérnek értékét megítő pragmatikal biztosítékot képes szolgáltatni, haszonbérbe fog adni. A hozzá szólni kívánó köteles ezer forintot ausztr. pénzértékben bántapénzzül betenni, s a lekötendő biztosítékot előre kijelelni. — A jóság igen jól beruházott fundus instructussal van ellátva, mely haszonbérlőnek készpénz fizetés mellett tulajdoni birtokába át fog adni. A jóság átkerjedése s a haszonbéri kötés feltételei előre is megtekinthetők országos ügyvéd Simon Eleknel, belső-középutczai 502. sz. alatti házá nál.

(421) (1-1)
Stein János-nál Kolozsvárt és Wítich József-nél M.-Vásárhelyt kaphatók:

Magyar remek írók gyémánt-kiadása. Egy-egy kötet ára 40 pkr. Első kötet Kisfaludy Sándor. Kesergő szerelem, a költő arczképével. 2-dik kötet Kisfaludy Sándor Boldog szerelem. 3-dik kötet Kisfaludy Károly költeményei, a költő arczképével. 4-dik kötet Kazinczy Ferenc költeményei, a költő arczképével. 5-dik kötet, Kisfaludy Sándor. Gyula szerelem. 6-dik kötet, Csokonai válogatott versei, a költő arczképével.

Mai számunkhoz egy félv melléklet és a kolozsvári keresk. iparkamara jegyzőkönyvének kivonata van csatolva.